

videre har overladt sine Kunstnere og Arkitekter de Arbejder, som burde have været givne i Entreprise, saaledes at man kunde have benyttet den aarlige Udskilling til, at det kunde ses, hvad der skulde udføres? Dette Hensyn er taget ved denne Leilighed, og jeg haaber, at man fremdeles vil gaa i dette Spor. Have vi ikke Universitetets uskønne, uhenfigtsmæssige og mørke Lokaler som Vidnesbyrd om, hvad Ministeriet kan udrette med Hensyn til Mangel paa Oplysning og Mangel paa Kunstfands, og med Hensyn til Vilkaarlighed i Valget af sine Kunstnere og Emner? Man skal derfor ikke komme her og sige, at der igjennem denne Lov ikke var tænkt paa, hvorledes Byggeforetagendet paa en god Maade skulde sættes i Gang. Man stolede paa en velvillig Gaandsrækning fra Ministeriets Side til at gaa i samme Spor og arbejde i samme Mand som den, hvori Loven gaar. Men fra det Dieblis, Sagen er gaaet fra Rigsdagen over i Ministeriets Hænder, er det gaaet her som ellers: Ministeriet har arbejdet for sig uden Samarbejden med den øvrige Del af Lovgivningsmagten. Og saaledes er det da gaaet til, at man staar, som man staar i dette Dieblis med dette uhyggelige Efterpil, efterat Arbejdet er fuldført. Jeg sagde forrige Gang, at de Midler, som skulde tilskydes, for at Theatret kunde betale sig, og for at man paa en retferdig Maade kunde komme ud af det Mellemværende, hvori vi vare komne med Sorø Akademi ved det dybe Greb, der var gjort i dets Midler, vilde jeg forsøge paa at staffe tilveie, og jeg vil altsaa søge at raade Bod paa den ugunstige Stilling, som Sagen har faaet derved, at Ministeriet har sat den i Gang paa en uheldig Maade. Det eneste Punkt, som jeg skal fremhæve, hvor jeg, skjøndt jeg ikke undskylder Ministeriet og ikke afstøder Udførelsen, dog indrømmer, at man ikke i Forveien kunde se, hvad der maatte komme, er dette, at vi i 1869—70 ikke kunde forudsæ den Stigning i Prisene baade paa Materiale og paa Arbejde, som fandt Sted i Mellemtiden, men bortset fra dette ene Punkt fastholder jeg mine Anker overfor Ministeriet med Hensyn til Udførelsen af Arbejdet. Hvad den konstitutionelle Side af Sagen, den aabne Samarbejden, som letter saa meget, angaar, da er det jo tydeligt nok, at den forrige Minister i den Henseende ikke har lettet Arbejdet for sig og Rigsdagen.

Wille: Blandt de Bemærkninger, som det ærede Medlem for Ringsted (Zahlé) nylig fremsjorte, var der ikke ret mange, som praktisk knyttede sig til det egentlig foreliggende Spørgsmaal, saaledes som det hidtil er blevet debatteret, men hans Betragtninger vare navnlig gennemstrømmede af en saa overordentlig Overvurdering af hans egen Stilling til denne Sag, og der indflød i hans Tale en saa tafløs Kritik af dem, der have virket til det

Maal, som nu i det Hele er naaet, at jeg anser det for nødvendigt at bringe det ærede Medlem en lille Smule tilbage til Jorden. Det lader nemlig til, at de foregaaende Mars Tavshed overfor den Anerkjendelse, som jevnlig er bleven ydet det ærede Medlem for hans Fortjenester af Theatersagen, har hos ham valet en Stemning, som er steget endnu høiere og er gaaet ham til Hovedet, efterat den høitærede Kirkeminister, der er uerfaren (S. A. Hansen: Spør!) i Detaillerne af, hvad der er forhandlet her for flere Aar siden, havde betegnet det ærede Medlem som En, der havde særlig stor Fortjeneste af, at Theatret er kommet til at staa i den nye Skikkelse, hvori det nu befinder sig (G. Winther og Flere: Det har han ogsaa). Dette er nemlig en Misforstaaelse (Stemmer: Nei). En fuldstændig Misforstaaelse. De Herrer, som sige Nei, kunde gjerne vente, indtil jeg har faaet Leilighed til at godtgjøre det. Det maa nemlig erindres, at det ærede Medlem ganske vist har indbragt den Lov, som nu er vedtagen, men først, efterat han ved sin Stemme havde medvirket til, at den var bleven forfattet her i Salen. Det ærede Medlem har paa visse Stadier af denne Sag fremmet den, men han har paa andre Stadier beredt den de allerførste Farer og Vanskeligheder. Da denne Lov endelig gik igjennem, gik den igjennem med et lille Flertal, og det ærede Medlem var en af dem, som stemte for den, men han var omtrent alene af hele det politiske Parti, hvortil han hører. Hvis det ærede Medlem mødte som Frivillig ved Theaterarmeen, saa mødte han i alt Fald uden nogen Hær bag ved sig, han var omtrent ganske alene. Det Lovforslag, som endelig blev stadfæstet i Juni 1870, er ikke et Arbejde, som er udbrunget af det ærede Medlems Hoved; han er hverken Fader eller Moder til det, men han har kun deltaget med mange Andre i dets Tilveiebringelse. Der var af denne Forsamling nedsat et stort Udvalg, og det er dette Udvalgs Arbejde, som det ærede Medlem, efterat han paa et vist Stadium havde bidraget til, at det blev forfattet, optog paany og indbragte. Dette er Sagens virkelige historiske Sammenhæng, og den Fortjeneste, som det ærede Medlem har af Sagen, indstænker sig væsentligt dertil, at han alene (eller dog saa godt som alene) af det store politiske Parti, som sædvanlig stemmer imod alle Theaterbevillinger, og som ogsaa gjorde det den Gang, sluttede sig til Loven. Dette er hans Fortjeneste; denne og ikke nogen anden og ikke nogen større. Naar nu det ærede Medlem gik videre og talte om, hvorledes Sagen engang havde været, saa fortabte han sig atter i en Betragtning, som han hvert Aar har gjort gjældende, og som for ham synes at være afgjørende, nemlig den, at Kirke- og Undervisningsministeriet ikke har forelagt Rigsdagen en aarlig Beretning over Arbejdets Fremstriden. Hvis jeg ikke feiler, er en saadan Beretning dog altid bleven meddelt Finantsudvalget. Jeg kunde nu